

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอถึงระเบียบวิธีวิจัยหรือขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย โดยเริ่มจากวิธีวิจัยที่ใช้ กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและนิยามศัพท์ปฏิบัติการ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 วิธีวิจัยที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Survey) โดยการสร้างข้อคำถามจำนวน 61 ข้อ เพื่อนำมาพิจารณาเป็นมาตรวัดความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในกรุงเทพมหานครต่อมหาวิทยาลัย ทั้ง 7 ด้าน เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ทดสอบแบบสอบถาม (pre-test) ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.2 กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาบริหารรัฐกิจ ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐประเภทมหาวิทยาลัยจํากัดรับที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จำนวน 104 คน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จำนวน 96 คน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (จำนวน 105 คน) รวม 305 คน และประเภทมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (จำนวน 105 คน) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (จำนวน 95 คน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (จำนวน 96 คน) รวม 296 คน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นมีจำนวน 601 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

มหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	รวม	ประเภท
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	35	35	34	104	ไม่ใช่
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	35	35	35	105	ราชภัฏ
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	35	32	29	96	305 คน
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	35	35	35	105	ราชภัฏ
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จพระยา	34	31	30	95	296 คน
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	30	34	32	96	
รวม	204	202	195		601 คน

3.3 ตัวแปรและนิยามศัพท์ปฏิบัติการ

3.3.1 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

3.3.1.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 4 กลุ่ม คือ

- 1) ภูมิหลังของครอบครัว/บุคคล ประกอบด้วย เพศ อชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ของการเป็นบุตร ภูมิลำเนาของครอบครัว และสถานภาพของครอบครัว
- 2) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทของโรงเรียน และภูมิลำเนาของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) การศึกษาในช่วงมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ประเภทมหาวิทยาลัย ระดับชั้นปี ลักษณะการมาเรียน เวลาในการนั่งเรียน ลักษณะการนั่งเรียน ลักษณะการพักอาศัย ระหว่างเรียน การเล่นเกม และการร่วมกิจกรรมนักศึกษา
- 4) ความคาดหวังในอนาคต ประกอบด้วย ความคาดหวังในสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และความคาดหวังภายหลังสำเร็จการศึกษา

3.3.1.2 ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ความคาดหวังของนักศึกษาสาขา วิชารัฐประศาสนศาสตร์ต่อมหาวิทยาลัยทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่ม เพื่อน และด้านบริการนักศึกษา

3.3.2 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

3.3.2.1 ภูมิหลังของครอบครัว/บุคคล หมายถึง ปัจจัยที่เป็นภูมิหลังของนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนเกี่ยวกับครอบครัวของนักศึกษา และตัวนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเอง อันได้แก่ เพศ อาชีพของบิดา/มารดา การศึกษาของบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ของการเป็นบุตร ภูมิลำเนาของครอบครัว และสถานภาพของครอบครัว

3.3.2.2 เพศ หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย และเพศหญิง

3.3.2.3 อาชีพของบิดา/มารดา หมายถึง อาชีพที่บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างกำลังประกอบอาชีพอยู่ ณ ปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 8 กลุ่มคือ เกษตรกรรม, พาณิชยกรรม ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว, งานอิสระ, ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงาน ลูกจ้าง/โรงงาน, กรรมกรรับจ้างทั่วไป และอื่นๆ

3.3.2.4 การศึกษาของบิดา/มารดา หมายถึงวุฒิการศึกษาสูงสุดของบิดา/มารดาของกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งออกได้เป็น 7 กลุ่มคือ ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6, ประถมศึกษาปีที่ 6, มัธยมศึกษาปีที่ 3, มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช., อนุปริญญาหรือปวส., ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

3.3.2.5 รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายรับของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างต่อเดือน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 10 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 5,000 บาท, 5,001-10,000บาท, 10,001-15,000บาท, 15,001-20,000บาท, 20,001-25,000บาท, 25,001-30,000บาท, 30,001-35,000บาท, 35,001-40,000 บาท, 40,001-45,000บาท และมากกว่า 45,000บาท

3.3.2.6 จำนวนพี่น้อง หมายถึง จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของกลุ่มตัวอย่าง โดยนับรวมตัวนักศึกษาด้วย

3.3.2.7 ลำดับที่ของการเป็นบุตร หมายถึง ลำดับที่ของการเกิดของกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2.8 ภูมิลำเนาของครอบครัว หมายถึง ถิ่นที่อยู่อาศัยของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ กรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร), ภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคตะวันตก, ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.3.2.9 สถานภาพของครอบครัว หมายถึงสถานภาพการสมรสระหว่างบิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ สมรส อยู่ด้วยกัน, อยู่ด้วยกันไม่ได้สมรส, สมรส ไม่ได้อยู่ด้วยกัน, หย่าร้าง/แยกกันอยู่ และหม้าย

3.3.2.10 การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทของโรงเรียน และภูมิลำเนาของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.3.2.11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ความประสบความสำเร็จทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยวัดจากเกรดเฉลี่ยสะสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 2.50 หรือต่ำกว่า, 2.51-3.00 และมากกว่า 3.00 ขึ้นไป

3.3.2.12 แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง แผนการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในช่วงการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ วิทยาศาสตร์, ศิลปะ-คณิต, ศิลปะ-ภาษา, ศิลปะ-สังคม และอื่นๆ

3.3.2.13 ประเภทของโรงเรียน หมายถึง ประเภทของโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน

3.3.2.14 ภูมิลำเนาของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหมายถึง สถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ กรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร), ภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคตะวันตก, ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.3.2.15 การศึกษาในช่วงมหาวิทยาลัย หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในช่วงมหาวิทยาลัยของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ ประเภทมหาวิทยาลัย ระดับชั้นปี ลักษณะการเรียน เวลาในการนั่งเรียน ลักษณะการนั่งเรียน ลักษณะการพักอาศัยระหว่างเรียน การเล่นเกมและการร่วมกิจกรรมนักศึกษา

3.3.2.16 ประเภทมหาวิทยาลัย หมายถึง ประเภทของมหาวิทยาลัยที่กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐประเภทจำกัดรับที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัยราชภัฏ และประเภทมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.3.2.17 ระดับชั้นปี หมายถึง ระดับชั้นปีที่กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 2, ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

3.3.2.18 ลักษณะการมาเรียน หมายถึง ความสม่ำเสมอของการเข้าห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ เข้าเรียนทุกครั้ง, เข้าเรียนเกือบทุกครั้ง, เข้าเรียนเป็นบางครั้ง และไม่เคยเข้าเรียนเลย

3.3.2.19 เวลาในการนั่งเรียน หมายถึง ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้ามานั่งฟังคำบรรยายว่านักศึกษามานั่งฟังนานแค่ไหน โดยจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ นั่งเรียนตลอดชั่วโมง, ออกมานอกห้องบ่อยๆ, นั่งเรียนสัปดาห์ก็กลับ, และ ไม่แน่นอน

3.3.2.20 ลักษณะการนั่งเรียน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมในการนั่งเรียนของนักศึกษา ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ใจลอยบ้างเป็นบางครั้ง, มักจะใจลอยอยู่เสมอและตั้งใจฟังขณะอาจารย์สอนตลอดชั่วโมงเรียน

3.3.2.21 ลักษณะการพักอาศัยระหว่างเรียน หมายถึง การพักอาศัยระหว่างศึกษา อยู่ที่มหาวิทยาลัยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ อยู่กับครอบครัว, อยู่กับญาติ, อยู่กับเพื่อน, อยู่คนเดียว และอื่นๆ

3.3.2.22 การเล่นเกม หมายถึง ระยะเวลาของการเล่นเกม หรือออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่าง โดยนับเป็นจำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์

3.3.2.23 การร่วมกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยนับเป็นจำนวนชั่วโมงโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์

3.3.2.24 ความคาดหวังในอนาคต หมายถึง ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างต่อสิ่งที่ยังมิได้เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้นจริง อัน ได้แก่ ความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังภายหลังสำเร็จการศึกษา

3.3.2.25 ความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างต่อเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดการศึกษาในช่วงมหาวิทยาลัยที่ตนเองจะได้รับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ สูงกว่าเกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด, เท่ากับเกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด, น้อยกว่าเกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด และ ไม่คาดหวัง

3.3.2.26 ความคาดหวังภายหลังสำเร็จการศึกษา หมายถึง ความคาดหวังหรือตั้งใจไว้ว่าจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ทำงานต่อทันที, ศึกษาต่อทันที, ทำงานสัปดาห์และจะศึกษาต่อ, กำลังตัดสินใจอยู่ และยังไม่ได้คิด

3.3.2.27 ความคาดหวังของนักศึกษาค่อมหาวิทยาลัย หมายถึง การรับรู้ การคาดคะเน หรือความต้องการของนักศึกษาค่อมหาวิทยาลัย ในด้านต่างๆ อัน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา ด้านบริการนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านกิจกรรมนักศึกษา

3.3.2.28 ความคาดหวังด้านหลักสูตร หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาต่อหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ อันได้แก่ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพ, เนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่เรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน, เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าในระดับสูงต่อไป, เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน และเนื้อหาในหลักสูตรตรงกับความสนใจของนักศึกษา

3.3.2.29 ความคาดหวังด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอนอันได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์, มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในวิชาที่สอน, มีความรู้ที่ทันสมัย กว้างขวาง ทันต่อสถานการณ์, ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอน

3.3.2.30 ความคาดหวังด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในเรื่อง การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้อภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็น, มีการนำเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้, มีการนำนักศึกษาไปดูงานนอกสถานที่, มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมอยู่เสมอ และมีวิธีการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจนและโปร่งใส

3.3.2.31 ความคาดหวังด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาต่อสถานที่และอุปกรณ์การศึกษานันได้แก่ ห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อยและมีอากาศถ่ายเทได้ดี, สภาพห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก, มีจำนวนและชนิดของอุปกรณ์การศึกษาดังๆที่เพียงพอต่อการศึกษา, ห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเรียน ตำราต่างๆ ให้ค้นคว้าอย่างเพียงพอ และมีขนาดห้องเรียนที่เหมาะสม

3.3.2.32 ความคาดหวังด้านบริการนักศึกษา หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาต่อการบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่มหาวิทยาลัยจัดบริการ ด้านแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม, มหาวิทยาลัยจัดหาทุนให้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา, การลงทะเบียนรายวิชามีความสะดวกและรวดเร็ว, การแจ้งผลการเรียนของนักศึกษา มีความถูกต้องและรวดเร็ว และเจ้าหน้าที่ในแต่ละฝ่ายในมหาวิทยาลัยยินดีให้บริการนักศึกษาด้วยความเต็มใจ

3.3.2.33 ความคาดหวังด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อสังคมกลุ่มเพื่อน ในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ ในเรื่องนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี, มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในเรื่องต่างๆ, มีความสามัคคีในหมู่คณะ ภายในรุ่นของนักศึกษา, มีความรับผิดชอบร่วมกันในการ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม, นักศึกษารุ่นพี่และนักศึกษารุ่นน้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีโอกาสได้ทำความรู้จักกับเพื่อนต่างคณะ

3.3.2.34 ความคาดหวังด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึงความคาดหวังของนักศึกษาต่อกิจกรรมนักศึกษาในเรื่อง มีการจัดกิจกรรมรับน้องที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมความรักและสามัคคี, มีกิจกรรมนักศึกษาที่ช่วยเหลือสังคม เช่นการออกค่ายอาสาพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มีสถานที่ที่เหมาะสมในการให้นักศึกษาทำกิจกรรม, มีงบประมาณ สนับสนุนการทำกิจกรรมของนักศึกษา และมีตารางเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมของนักศึกษา

3.3.2.35 ความพึงพอใจในความเป็นจริงของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย หมายถึงทัศนคติที่โน้มเอียงไปในทางชอบหรือไม่ชอบของนักศึกษาต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัยในสภาพที่เป็นอยู่จริงของมหาวิทยาลัยที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา ด้านบริการนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านกิจกรรมนักศึกษา

3.3.2.36 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านหลักสูตร หมายถึง ทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ อันได้แก่ เนื้อหาวิชาในหลักสูตร มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ, เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน, เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป, เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรตรงกับความสนใจของนักศึกษา

3.3.2.37 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึงทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านอาจารย์ผู้สอนอันได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์, มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในวิชาที่สอน, มีความรู้ที่ทันสมัย กว้างขวาง ทันต่อสถานการณ์, ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอน

3.3.2.38 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในเรื่อง การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้อภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็น, มีการนำเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้, มีการนำนักศึกษาไปดูงานนอกสถานที่, มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมอยู่เสมอ และมีวิธีการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจนและโปร่งใส

3.3.2.39 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา หมายถึง ทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษาอันได้แก่ ห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อยและมีอากาศถ่ายเทได้ดี, สภาพห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก, มีจำนวน

และชนิดของอุปกรณ์การศึกษาต่างๆที่เพียงพอต่อการศึกษา, ห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือเรียน ตำราต่างๆ ให้ค้นคว้าอย่างเพียงพอ และมีขนาดห้องเรียนที่เหมาะสม

3.3.2.40 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านการบริการนักศึกษา หมายถึงทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านการบริการ นักศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัย จัดบริการด้านแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม, มหาวิทยาลัย จัดหาทุนให้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา, การลงทะเบียนรายวิชามีความ สะดวกและรวดเร็ว, การแจ้งผลการเรียนของนักศึกษามีความถูกต้องและรวดเร็ว และเจ้าหน้าที่ใน แต่ละฝ่ายในมหาวิทยาลัยยินดีให้บริการนักศึกษาด้วยความเต็มใจ

3.3.2.41 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึงทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านสังคมกลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ ในเรื่อง นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี, มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในเรื่องต่างๆ, มีความสามัคคีในหมู่คณะภายในรุ่นของนักศึกษา, มีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม, นักศึกษารุ่นพี่และนักศึกษารุ่นน้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีโอกาสได้ทำความ รู้จักกับเพื่อนต่างคณะ

3.3.2.42 ความพึงพอใจในความเป็นจริงด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึงทัศนคติของนักศึกษาต่อความเป็นจริงด้านกิจกรรมนักศึกษาในเรื่อง มีการจัดกิจกรรมรับน้องที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมความรักและสามัคคี, มีกิจกรรม นักศึกษาที่ช่วยเหลือสังคม เช่นการออกค่ายอาสาพัฒนา อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มีสถานที่ที่เหมาะสม ในการให้นักศึกษาทำกิจกรรม, มี งบประมาณ สนับสนุนการทำกิจกรรมของนักศึกษา และมีตารางเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัด กิจกรรมของนักศึกษา

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่ง ที่มาของข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีสองประเภท คือ ประเภทแรกผู้วิจัยเป็นผู้คิดข้อคำถามเอง (อยู่ในส่วนของตัวแปรอิสระบางข้อ) และประเภทที่สองคือการประมวลมาจากแบบสอบถามของ อัญชลี ปิ่นทองคำ (2549), ดวงใจ เขมวรัตน์ (2548), พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548), อรวัฒนา ชินพันธ์ (2548), กิตติพร พิษขการ (2548), กัมพล เกื้อกุล (2547), ปรีชา หมั่นคง, (2547), ผกาเพ็ญ จรูญแสง (2547), ชญาภาณซ์ นวลสิงห์ (2547), สุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547), ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา (2546), ขงบุทท เกษสาคร และคณะ (2546), ฐานะวัฒนา สุขวงศ์ และคณะ (2546),

ฉัฐพล หุ่มหุมพล (2546), ฤมิตรา ชิตามร (2546), เรณู สุพรรณมานุคุณ และคณะ (2546), จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545), เบญจวรรณ บุญประกอบพร (2545), ทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544), ชมพูนุท นาคาคม (2543), บุศก ทอดตัน และคณะ (2542), ประลม ไชยสาร (2542), พชร บัวเพ็ชร (2541), อัมพันธ์ อ่องเอี่ยม (2541), สมลักษณ์ เพชรช่วย (2540), พุทธศิลป์ เกษร (2536), ชัยยุทธ เสรีรัตน์ (2536), สุภาพรรณ ฤวีระ (นปป.), ชนิตา วัชวุฒิกิยศิริ, และอัมภา เหล่าเอกภักดี (2530), อาแซ ฮือเราะ (2527), ประพัฒน์ จำปาไทย (2525), พิภูถ เกติสมงคลตระกูล, (2524), ทศพร ประเสริฐสุข (2517) (อยู่ในส่วนของตัวแปรตามทั้งหมด และตัวแปรอิสระบางข้อ)

ลักษณะของแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตามวิธีของ ลิกิรท์ (Likert's Scale) แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 - 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคาดหวังและความพึงพอใจในความเป็นจริงของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในกรุงเทพมหานครต่อมหาวิทยาลัยใน 7 ด้านอันได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษา และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ตอนท้ายของแบบสอบถามตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคาดหวังต่อมหาวิทยาลัย

สำหรับหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนนั้น แบบสอบถามชุดนี้เป็นข้อคำถามในเชิงบวก ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม

ระดับความพึงพอใจ, ระดับความคาดหวัง	คะแนน
พึงพอใจมาก, คาดหวังมาก	4
พึงพอใจค่อนข้างมาก, คาดหวังค่อนข้างมาก	3
พึงพอใจค่อนข้างน้อย, คาดหวังค่อนข้างน้อย	2
ไม่พึงพอใจเลย, ไม่คาดหวังเลย	1

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์พิจารณาในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 หลักเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังและความพึงพอใจ

ระดับความพึงพอใจ, ระดับความคาดหวัง	ค่าคะแนนเฉลี่ย
พึงพอใจมาก, คาดหวังมาก	3.26 - 4.00
พึงพอใจค่อนข้างมาก, คาดหวังค่อนข้างมาก	2.51 - 3.25
พึงพอใจค่อนข้างน้อย, คาดหวังค่อนข้างน้อย	1.76 - 2.50
ไม่พึงพอใจเลย, ไม่คาดหวังเลย	1.00 - 1.75

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแม่นยำของเครื่องมือ (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามในส่วนของตัวแปรตามที่เกิดจากการรวบรวมมาจากแบบสอบถามในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นความคาดหวังและที่เป็นการศึกษาทัศนคติหรือความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ ซึ่งเมื่อรวบรวมมาได้แล้วพบว่ามียังมีจำนวนข้อคำถามในแต่ละด้านมาก ผู้วิจัยจึงพยายามจัดกลุ่มความคาดหวังในแต่ละด้านให้เหลือเพียงด้านละ 15 ข้อ แล้วจึงนำไปให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 33 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครจำนวน 40 คน ช่วยคัดเลือกคำถามที่ตัวนักศึกษาคิดว่ามีความสำคัญในแต่ละด้านเพียงด้านละ 5 ข้อ เพื่อให้แบบสอบถามมีความแม่นยำ และมีความกระชับไม่ยาวเกินไป (ดูรายละเอียดผลการคัดเลือกคะแนนได้ในภาคผนวก ข)

เมื่อได้แบบสอบถามที่ผ่านการคัดจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 73 คนแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้เพื่อนนักศึกษา MPA ภาคปกติปี 48 จำนวน 8 คน, นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชาจำนวน 1 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำนวน 2 คน ทดลองทำเพื่อจับเวลาในการทำแบบสอบถามโดยประมาณโดยผลการจับเวลาพบว่าใช้เวลาโดยประมาณ 11 นาที (ดูเวลาในการทำแบบสอบถามได้ในภาคผนวก ค)

หลังจากนั้นรศ.ดร.สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ และผู้ช่วยวิจัยของอาจารย์ช่วยตรวจสอบแบบสอบถามและให้นำกลับไปแก้ไข ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ ดร.ณัฐธา วินิจฉัยภาค และอาจารย์ ดร.จันทรา นุช มหากาญจนะ ช่วยพิจารณา โดยอาจารย์ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อคำถามที่มีความคาบเกี่ยว ซ้ำซ้อน คลุมเคลือ จึงทำให้ผู้วิจัยนำไปปรับเปลี่ยน โดยตัดข้อที่ซ้ำซ้อน คลุมเคลือออก แล้วนำข้อคำถามที่เกิดจากการคัดของนักศึกษา 73 คนที่อยู่ในอันดับถัดมาเข้ามาแทน

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก คณบดี หรือหัวหน้าภาควิชา จากมหาวิทยาลัยต่างๆ จำนวน 6 แห่งที่ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3.6.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างไปยังมหาวิทยาลัยต่างๆ และรอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

3.6.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences หรือ SPSS for Windows Version 11) ในการประมวลผล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.7.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับการบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย

3.7.2.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองประชากรที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Sample) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในกรุงเทพมหานครต่อมหาวิทยาลัย

3.7.2.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองประชากรที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Sample) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในกรุงเทพมหานครต่อมหาวิทยาลัยที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศของนักศึกษา, ประเภทของโรงเรียน, เวลาในการนั่งเรียน และประเภทของมหาวิทยาลัย

3.7.2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวังของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในกรุงเทพมหานครต่อมหาวิทยาลัย ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องอาชีพของบิดา/มารดา, การศึกษา

ของบิดามารดา, รายได้ของครอบครัว, จำนวนพี่น้องของนักศึกษา, ลำดับที่ของการเป็นบุตร, ภูมิฐานะของครอบครัว, สถานภาพของครอบครัว, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ระดับชั้นปี, ลักษณะการมาเรียน, ลักษณะการนั่งเรียน, ความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังภายหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งในกรณีมีตัวแปรที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

3.7.2.4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's r Coefficient) เพื่อทดสอบความ สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอื่น ได้แก่ตัวแปร การเล่นเกมกีฬาของนักศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามซึ่งคือความคาดหวังของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยหรือไม่